

Таблица 6 – Сравнительная таблица по размеру пенсии при различных условиях

Показатели	При рождении троих детей		Без детей		Пенсия при неизменном законодательстве	Ср. пенсия за февраль 2012 года
	Грантум	Республика	Грантум	Республика		
Надбавка к пенсии \$	326.8	286.4	127.5	110.1		
Пенсия в \$ (надбавка + G*з.п./ курс тенга к \$)	418.84	378.4	219.5	202.1	192,8	145,9
По отношению к ср. з.п. (Пенсия в \$/ ср. з.п. в \$)	1.234	1.12	0.65	0.59	0,48	
По отношению к з.п.	0.81	0.73	0.43	0.39	0,37	

Источник: собственная разработка

$$P = (2 \cdot x / 3 + 16 \cdot 0,2x) / 2$$

$$P = 5,5x = 23\,220\,410 \text{ (бел. руб.)} = 2\,856 \text{ (\$, на воспитание 3-х детей)}$$

$$P1 = 27\,792 - 2\,856 = 24\,934 \text{ (\$, при использовании НПФ "Грантум")}$$

$$P2 = 23\,638 - 2\,856 = 20\,782 \text{ (\$, при использовании НПФ "Республика")}$$

Выводы: в результате реализации предлагаемых нами мероприятий по реформе пенсионной системы в Республике Беларусь предполагается стимулирование населения к рождению детей, решение демографической ситуации, введение условно-накопительной системы, сокращение нагрузки на работодателя, рост размера пенсий, развитие финансового рынка, создание большего количества НПФ, снижение нагрузки на пенсионную систему.

Список цитированных источников

1. Лавринюк, Р. Проблемы и перспективы реформирования доходной части пенсионного фонда РБ // Студенческая научная зима в Бресте – 2011. Сборник научных работ участников Международной научной конференции региональных университетов. – Брест, изд-во БрГТУ. – 2012.
2. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://belstat.gov.by>
3. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org>
4. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://finance.tut.by>
5. Прогноз ИДСД НАН Украины. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.nas.gov.ua> .
6. Пенсионный фонд Украины. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.pfu.dn.ua/>.
7. Чайковская, В.В. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.likar.info/> .
8. OECD Factbook 2010: Economic, Environmental and Social Statistics / OECD. 2010

УДК 7.10.5

Потоцький В.В.

Науковий керівник: к.е.н., Нагайчук Н.Г.

Черкаський інститут банківської справи Університету банківської справи Національного банку України, м. Київ

УДОСКОНАЛЕННЯ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСФЕРТНОГО ФІНАНСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Одна з головних проблем у сучасній бюджетній системі України – фінансовий нігілізм. Через це негативне явище багато адміністративно-територіальних одиниць (АТО) починає занепадати. Особливо це стосується малих населених пунктів, що має суттєвий негативний вплив на одну з ключових галузей української економіки – сільське господарство та національну економіку в цілому. Фінансовий нігілізм виникає в міжбюджетних відносинах з приводу трансфертного фінансування через відмінності в соціально-економічному розвитку територій. В дослідження цієї галузі фінансів вагомий внесок зробили українські науковці І. Волохова [1], І. Луніна [2], О. Демків [3], С. Колодій, В. Корчинський [4], Н. Нагайчук [5] та інші, які розглядали підходи до розподілу міжбюджетних трансфертів як в теоретичному, так і в практичному (формульний підхід та інтегральні показники) аспектах. Аналогічною є тематика досліджень закордонних вчених у цій сфері (І. Колмаков [6]). Віддаючи належне працям зазначених науковців зауважимо, що проблема регулювання розміру міжбюджетних трансфертів набуває особливої актуальності, це й зумовило вибір теми дослідження.

Метою наукової статті є окреслення основних напрямів вирішення проблеми фінансового нігілізму, доведення доцільності регулювання розміру трансфертних надходжень з урахуванням зміни інтегрального показника рівня соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць, що дасть можливість здійснювати більш ефективний розподіл загального трансфертного фонду України між місцевими бюджетами.

При проведенні дослідження використовувались як загальнонаукові методи досліджень (наукова абстракція, емпіричний, аналіз та синтез), так і спеціальні (розрахунково-математичний метод, методи діалектичної та формальної логіки).

Є три суб'єкти проблеми фінансового нігілізму: органи державної влади, органи місцевого самоврядування та місцева населення. Важливим у проблемі фінансового нігілізму є й адміністративно-територіальний чинник. Для малих населених пунктів він має особливу вагу та визначальний характер, адже через надмірну централізацію бюджетної системи фінансовий нігілізм виражений дуже яскраво в селах і малих містах, у бюджетах яких трансфертні надходження становлять щонайменше половину загальних доходів (рис. 1). З наведеної діаграми також бачимо зростання рівня фінансового нігілізму в геометричній прогресії зі зменшення доходів місцевого бюджету (рис. 2). Тому виникає необхідність пошуку вирішення проблеми фінансового нігілізму, яке ефективно вплинуло б на всіх трьох суб'єктів цього процесу, причому як у малих, так і у великих населених пунктах. На нашу думку, основним шляхом до подолання фінансового нігілізму є децентралізація бюджетної системи та надання місцевим бюджетам більшої самостійності завдяки удосконаленню існуючих підходів до регулювання величини міжбюджетних трансфертів.

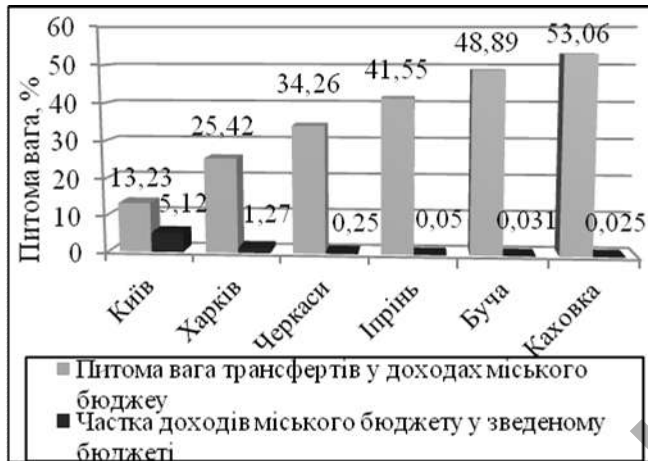

Рисунок 1 – Питома вага трансфертів у доходах міських бюджетів та частка даних доходів у зведеному бюджеті 2011 року [5, с. 104]

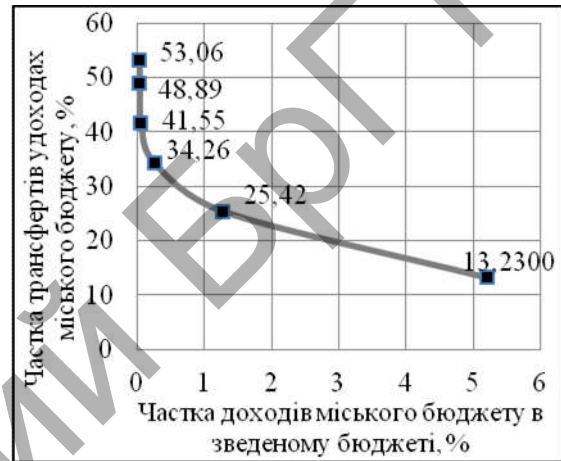

Рисунок 2 – Тенденційна залежність між часткою доходів міських бюджетів зведеному бюджеті та часткою міжбюджетних трансфертів у данних доходах (2011 рік) [5, с. 104]

При формуванні дохідної частини зведеного державного бюджету із загального накопиченого фонду планується виокремити певну частку для трансфертного фінансування малозабезпечених адміністративно-територіальних одиниць. У сьогоднішній бюджетній системі переважає головний принцип радянської ідеології «від кожного за можливостями, кожному за потребами» в той час, як доречнішим був би принцип «від кожного за можливостями, кожному за заслугами». Для цього необхідно виділяти трансферти місцевим бюджетам у поточному році прямо пропорційно до рівня ефективності використання минулорічних трансфертів. Одним зі шляхів вимірювання цієї ефективності є введення інтегрального показника рівня соціально-економічного розвитку (ІПРСЕР) АТО. При зміні цього показника в населеному пункті в поточному році порівняно з минулим на n відсотків відповідно прямо пропорційно повинна змінюватись й частка загального фонду трансфертів, яка надається даному населеному пунктові:

$$P_{1i} = \frac{P_{0i} * (\sum_{j=1}^n \frac{\Delta I_{int,i}}{I_{int,i}} + 1)}{\sum_{j=1}^n P_{0j} * (\sum_{j=1}^n \frac{\Delta I_{int,i}}{I_{int,i}} + 1)} * 100\%$$

де P_{1i} – частка трансфертів i -му місцевому бюджету в загальному трансфертному фонді в плановому році (%);

P_{0i} – частка трансфертів i -му місцевому бюджету в загальному трансфертному фонді в попередньому році (%);

ΔI_i – зміна інтегрального показника соціально-економічного розвитку i -го населеного пункту в поточному році порівняно з минулим.

Проте при використанні такого синтетичного показника на практиці в роботі врахуємо, що раніше його визначення не проводилось, і відповідної інформації про суму його приростів немає. Тому для практичного застосування візьмемо приблизні дані $\sum_{i=1}^n \Delta I_{\text{инт},i} = 40000\%$, тобто зростання

ІПРСЕР для кожної АТО в середньому приблизно на 1%. Також сьогодні залишається невідомим і

знаменник пропонованої формули, $\sum_{i=1}^n (P_{0i} * (\frac{\Delta I_{\text{инт},i}}{\sum_{i=1}^n \Delta I_{\text{инт},i}} + 1))$, але за логікою він приблиз-

но повинен дорівнювати темпові зростання розміру трансфертного фонду в 2011 році ($T_{зр.} = 117,0315\%$).

Наступним кроком має бути визначення інтегрального показника. Виводити його пропонуємо на основі таких критеріїв (первинних показників): рівень безробіття в АТО; частка валового продукту, виробленого місцевими підприємствами, у ВВП держави; частка бюджету розвитку в загальних видатках бюджету; частка видатків на соціальне забезпечення в загальних видатках бюджету; рівень освіти й медицини (частка видатків для цих галузей у місцевому бюджеті); частка чисельності населення міста чи села в населенні держави; середня оцінка загального соціально-економічного рівня життя (за опитуванням місцевого населення).

Формула інтегрального показника має вигляд:

$$I_{\text{инт.}} = \sqrt[7]{\frac{\prod_{i=1}^5 (P_{i \text{ стим.}} * W_i)}{\prod_{j=1}^2 (P_{j \text{ дестим.}} * W_j)'}}$$

де $P_{i \text{ стим.}}$ – і-й стимулюючий первинний показник, W_i – його вагова частка (%); $P_{j \text{ дестим.}}$ – j-й дестимулюючий первинний показник, W_j – його вагова частка (%).

Розглянемо практичний бік запропонованого підходу до регулювання розміру міжбюджетних трансфертів на прикладі міста Золотоноша.

$$I_{\text{инт.0}} \approx 2,8466; \quad I_{\text{инт.1}} \approx 2,6115; \quad \Delta I_{\text{инт.}} = \frac{I_{\text{инт.1}} - I_{\text{инт.0}}}{I_{\text{инт.0}}} * 100\% \approx -8,259\%.$$

Бачимо, що за підсумками 2010-2011 років ІПРСЕР зменшився на 8,259% через низьку ефективність використання бюджетних коштів. Тому державній владі не доцільно виділяти для аналізованого місцевого бюджету 0,052% від загального трансфертного фонду. Натомість нормативна частка трансфертів для міського бюджету Золотоноші становить:

$$P_{11 \text{ норм.}} = \frac{0,052 * (\frac{-8,259}{40000} + 1)}{117,0315} * 100 \approx 0,0444\%.$$

Але при аналізі запланованого зведеного бюджету України на 2012 рік виявилось, що бюджету Золотоноші цього року планується виділити 0,0523% від загального трансфертного фонду [8]:

$$P_{11 \text{ факт.}} = \frac{\text{Трансф}_{-i}}{\text{Звед. бюджет}} = \frac{53077276}{101415351400} * 100 \approx 0,0523\%.$$

В результаті даний міський бюджет фінансується надлишково:

$$\Delta_{\text{надлишк.}} = (P_{11 \text{ факт.}} - P_{11 \text{ норм.}}) * \text{ЗДБ} \approx 8006019,05 \text{ (грн.)}.$$

Отже, за даним підходом до визначення розміру трансфертів у 2012 році для Золотоніського міського бюджету запланували виділити на 8 млн. грн. більше, ніж він повинен отримати за результатами ефективності використання своїх бюджетних ресурсів попередніх років.

За результатами дослідження можна зробити такі висновки:

1. Проблема фінансового нігілізму найчіткіше спостерігається в малих населених пунктах України, і зі зменшенням величини доходів місцевих бюджетів частка трансфертів у них зростає в геометричній прогресії. Саме тому для ефективного протистояння фінансовому нігілізмові акцентувати увагу потрібно на регулюванні розміру міжбюджетних трансфертів.

2. Проведений аналіз існуючих в економічній науці підходів до регулювання розміру міжбюджетних трансфертів разом з власними науковими напрацюваннями допоміг сформулювати й обґрунтувати модернізований підхід щодо розподілу загального трансфертного фонду України між місцевими бюджетами, що базується на визначенні інтегрального показника соціально-економічного розвитку (ІПРСЕР).

3. У роботі показано можливість практичного застосування модернізованого підходу до регулювання розміру міжбюджетних трансфертів на прикладі м. Золотоноша та встановлено, що сьогодні є невідповідність між ефективністю використання фінансових ресурсів міста та величиною трансфертного фінансування міського бюджету.

Список використаних джерел

1. Волохова І.С. Міжбюджетні відносини в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку: монографія / І.С. Волохова. – Одеса: Атлант, 2010. – 234 с.
2. Луніна, І. Капітальні трансферти місцевим бюджетам: підходи до створення ефективної системи управління / І. О. Луніна // Фінанси України. – 2011. – № 2. – С. 24-34.
3. Демків, О. Новий методологічний підхід до розподілу міжбюджетних трансфертів на основі формульного підходу / О. І. Демків // Регіональна економіка. – 2006. – № 1. – С. 148-154.
4. Колодій, С. Удосконалення механізму розрахування міжбюджетних трансфертів / С. Колодій, В. Корчинський // Фінанси України. – 2004. – № 11. – С. 13-19.
5. Нагайчук, Н. Проблема фінансового паразитування в Україні / Н. Нагайчук, В. Потоцький // Вісник ЧДТУ. – 2012. – Вип. 30, Ч. 2. – С. 102-107.
6. Колмаков, И. Методы оптимального распределения трансфертов / И. Колмаков // Экономические и математические методы. – 2007. – № 3. – С. 102-120.
7. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]: інформація про стан виконання Зведеного та Державного бюджетів України. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=77440.
8. Золотоніська міська рада [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zolotonosha.osp-ua.info/ch-2_fl-mrada.html.

УДК 368: 336: 347.734(477)

Вакиряк Н.И.

Научный руководитель: к.э.н., доцент Шевчук О.О.

Львовский институт банковского дела Университета банковского дела

Национального банка Украины. г. Львов

ОЦЕНКА УРОВНЯ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ СТРАХОВОГО РЫНКА

Актуальность исследования. Страховой рынок Украины достиг определенного уровня развития, но сегодня не стал реальным фактором стабильности и по своим институциональным и функциональным характеристикам не отвечает задачам развития национальной экономики и тенденциям мировых страховых рынков. Наличие жесткой конкурентной борьбы на отечественном страховом рынке обостряет эти проблемы. Поэтому актуальным на сегодняшний день становится обеспечение финансовой безопасности страховых компаний как залога их эффективного функционирования.

Анализ последних исследований и публикаций. Определение сущности понятия финансовой безопасности, соответствующих угроз, индикаторов, а также системы критериев и параметров финансовой безопасности осуществляется в научных трудах отечественных и зарубежных ученых: О.И.Барановського, Я.А.Жалила, З.С.Варналия, М.М. Ермошенка, Т.Б. Кузенко, Д. Ламбера и др. Вместе с тем, следует отметить недостаточность разработки проблемы обеспечения финансовой безопасности страхового рынка.

Цель исследования: проанализировать основные индикаторы финансовой безопасности страхового рынка и наметить пути ее повышения.

Методологическую основу исследования составляют методы системного, ситуационного анализа и корреляционно-регрессионные методы.

Результаты исследования. Несмотря на большое количество страховщиков, сам украинский страховой рынок сейчас проходит период развития и находится на пути постепенного интегрирования в мировое сообщество, в процессе которого меняются как правовые и экономические основы, так и система обеспечения безопасности деятельности страховых компаний.

Финансовой безопасностью рынка страховых услуг в целом и конкретного страховщика считают такой уровень обеспеченности страховых компаний финансовыми ресурсами, который позволил бы им в случае необходимости возмещать оговоренные в договорах страхования убытки их клиентов и обеспечить эффективное функционирование [1].

Необходимо отметить, что финансовая безопасность страхового рынка зависит от многих объективных и субъективных, внутренних и внешних факторов, а также определяется состоянием развития рынка страховых услуг, его финансовой результативностью и эффективностью деятельности.

Для определения уровня финансовой безопасности страхового рынка используют оценочные финансовые индикаторы-показатели.

Стоит отметить, что оценку индикаторов финансовой безопасности рынка страховых услуг в Украине проводим с помощью методики расчета уровня экономической безопасности Украины на основе данных Государственного комитета статистики Украины (далее – Госкомстата) и Национальной комиссии, осуществляющей государственное регулирование в сфере рынков финансовых услуг (далее – Нацкомфинпослуг) (таблица 1).